Posztmodern az irodalomban

Előadás-sorozat Szegeden

Tegnap véget ért *A műértelmezés helye az irodalomtudományban* címmel megrendezett előadás-sorozat. Az országos konferencia megszervezése *Bernáth Árpád* egyetemi docens (JATE) érdeme.

A három nap előadásainak jelentőségéről és szerepéről *Kenyeres Zoltán* irodalomtörténészt kérdeztem.

— *Milyen szükségszerűség hívta életre a konferenciát?*

— A konferenciának nincs semmiféle külső aktualitása. Szükségszerűvé a tudomány belső mozgása tette: a régi kutatások elavulnak, új kutatások folynak, új szempontok lépnek be, ezek összesűrűsödnek, és ilyenkor a szakemberek megtárgyalnak egy-egy tudományterületet. Ez történik most az irodalmi jelentéstannal, az irodalom-ismeretelmélettel is. A konferencián beszélünk a filozófia szintjén levő elvont kérdésektől a konkrét műelemzéseken át az oktatás aktuális kérdéséig számos témáról.

— *Hogyan fogalmazná meg a konferencia alapkérdését?*

— Ez eléggé elvont; az irodalomtudomány, mint diszciplína, milyen eszközökkel rendelkezik ahhoz, hogy az irodalmi jelenségeket megismerhesse? Megismerhetők-e egyáltalán ezek a jelenségek? Az irodalomtudománynak ez az ismeretelméleti oldala; hogy milyen eszközökkel, módszerekkel, beállítódással, attitűddel rendelkezünk ahhoz, hogy megismerhessük az irodalmi fogalmakat. A tanácskozás magas színvonalú. A részt vevő kutatók nem a világban eddig fölhalmozott ismereteket mutatják be, nem egyszerűen arról van szó, hogy lépést tartanak a tudományos ismeretekkel; hanem itt új dolgok is fölmerülnek, ez tehát egy alkotó konferencia.

— *Minek köszönhető, hogy Szegeden rendezték?*

— A szegedi tudományegyetem a jelenlegi magyar irodalmi és irodalomtudományi gondolkodásnak egyik legkitűnőbb, legproduktívabb műhelye. Az előadók többsége szegedi.

— *Mi lesz az itt elhangzó dolgozatok sorsa?*

— Nagyon fontos lenne, hogy ezeknek a kitűnő előadásoknak az anyaga minél hamarabb megjelenjen. Remélhetőleg a JATE segít ebben, és a magam részéről mindent el fogok követni, hogy az MTA is segítséget nyújtson.

— *Az új kutatási eredmények közül mi keltette fel legjobban az érdeklődését?*

— Az, hogy a posztmodern gondolkodás irodalomfilozófiája mentén van egy rendkívül nagy törésvonal, amely — ez nem pontos szóhasználat — konzervatívra és nem konzervatívra oszt fel olyan dolgokat, melyekről eddig egységesen gondolkoztunk.

— *Mi a személyes véleménye erről a megosztottságról?*

— A hetvenes években már a csúcsokra jutott a posztmodern, hiszen összefoglalódott, mint Lyotard művében. Olyan átalakulást hozott létre az európai szellemi életben, a művészetekről való gondolkodásban, amihez hasonló az utóbbi évtizedekben nem volt. Fölborítottnak, meghiúsultnak látunk olyan dolgokat, amelyeket — a társadalmi jó és rossz ellenére — korábban még megoldhatónak tartottunk. A posztmodern gondolkodás Amerikából indult, majd átkerült Franciaországba, Németországba. Rengeteg mű született, és átitatta az irodalomelméleti gondolkodást is. Az irodalomelméletben két szélsőség alakult ki. Az egyik a textusra, a szövegre szegezi figyelmét. Megpróbálja teljesen tárgyiasan, szinte a természettudományok precízségével megállapítani, hogy egy szöveg mit jelent, mit jelenthet, milyen kódrendszerek léteznek, hogyan feleltethetünk meg egy szöveget bizonyos lehetséges világoknak. A másik szélsőség egy pszichologizáló megközelítés, ami humanisztikusabb. Noha az előadásokban előfordult, hogy a posztmodern gondolkodás mögött van egy pszichologizáló áramlat is, ez a lélektani megközelítés a magyar irodalomtudományban nagyon háttérbe szorul. Ha valahol az új felé még nyitni kellene — és ez nem bírálat —, akkor ezen az oldalon. Ezzel lehetne ellensúlyozni, hogy ne legyen túlságosan zárt és hermetikus az irodalomtudományi gondolkodás. Szükség volna olyan szakemberekre, akik a modern pszichológia és az irodalomtudomány összefüggéseiben gondolkodnak.

— *Lehet olyan eredménye a konferenciának, hogy a szakadás határvonalai közelebb kerülnek egymáshoz?*

— Nem kell mindig a szakadásokat összébb hozni, csak tudatosítani. Vannak olyan szakadások és törésvonalak, amelyekre a tudományos életben szükség van. **Podmaniczky Szilárd**

Szemenszedett igazság

„Amikor egyes barátaim egy szocialista Európáról jövendöltek, óvatosságra intettem őket. Nekem ugyanis nem tetszene sem a szocialista, sem a kereszténydemokrata Európa. Úgy vélem, az európai politikának a valós helyzetet kell tükröznie, és erre csak akkor képes, ha a demokrácia valamennyi fontos politikai erőit magában foglalja." *(Willy Brandt, politikus)*

„A politika olyan slalom, amelynek nincs végállomása." *(Giulio Andreotti, miniszterelnök)*

„Gyakran kérdezik tőlem, hogy futok-e a Fehér Ház után? Azt azonban sohasem kérdik, hogy milyen házból futok." *(Jesse Jackson, volt elnökjelölt)*

Leginkább Lázárhoz hasonlítanám az amerikai politikus feleségeket. Halottak vagyunk mindaddig, amíg a választási kampány során feltámadásra nem kényszerít bennünket a férj remélt karrierje." *(Ethel Kennedy)*

„Én önöknek a politikatudomány legújabb helyzetelemzéseit ismertetem, önök viszont hülyeségeket jegyzetelnek." *(Szemináriumi feljegyzés)*

Vasárnapi vásárnap

Őszi Ruházati Karnevál

a Kárász utcán

A nyár végének legbiztosabb jele, ha vissza kell állítanunk óráinkat. Vasárnaptól más időszámítás alapján ketyegnek a vekkerek. A Komplett Ruházati Vállalat is más időszámítás szerint gondolkodik, amikor olyan akcióval igyekszik a vásárlók kegyeit keresni, amilyen eddig még nem volt Szegeden.

Vasárnap a Kárász utca ünnepi díszbe öltözik, s délután három órától kezdetét veszi az első szegedi, őszi ruházati karnevál. Hogy mindez miből áll majd?

Nos, az első és legfontosabb, hogy *vasárnap délután 3 órától este 6 óráig vásárnapot tart a Komplett hét Kárász utcai üzlete. A Különleges méteráruk boltjában* őszi és télikabát- és kosztümszöveteket, öltönyanyagokat kínálnak nagy választékban. Az *Elegancia férfi-divatáru bolt* az „erősebb nem" képviselőinek kínál ingeket, öltözékkiegészítőket. No, azért a hölgyeket sem lesz érdemes otthonhagyni, hiszen a közeli *Király divatáru boltban* rájuk is számítanak: különleges fehérneműket kínálnak ez alkalommal. A márkás Billerbeck paplanok, takarók, párnák viszont már az egész családot kiszolgálják.

A *100xSzép* boltba elsősorban a tinédzsereket várják, hiszen az üzlet új profilja szerint tini szabadidőruhákat és bizsukat, öltözékkiegészítőket kínál. Ugyancsak az Ádámok érdeklődését és vásárlókedvét elégítik ki az *Ádám férfiruházati szaküzletben*, ahol dzsekiket, kabátokat és exkluzívabb férficipőket ajánlanak vasárnap délután is. Aki itt véletlen nem találna az ízlésének és pénztárcájának megfelelő lábbelit, annak sem kell meszszire mennie, hiszen a közeli *KárÁsz* cipőboltban a legújabb őszi-téli cipőket, csizmákat kínálják. A hozzávaló kabátot, bizsukat az utca másik oldalán levő *Elegant női ruházati boltban* vásárolhatják meg a hölgyek. Sőt, itt kígyóbőrből készült cipőket, táskákat is kínálnak.

Hogy mitől karnevál a karnevál? Természetesen nemcsak a rendkívüli nyitva tartástól. *Vasárnap délután 3 órától ugyanis a Kárász utcán, a Komplett-üzletek előtt mozgó, zenés divatbemutatókat is tartanak. Sőt! Ez alkalommal meglepetéssel, ajándékokkal is kedveskedni szeretne vasárnap délutáni vásárlóinak a Komplett.* A szokatlan meglepetésről bővebbet a helyszínen... Nem meglepetés viszont, hogy a Komplett üzletei ez alkalommal is részletfizetési kedvezményt adnak a kétezer forint feletti vásárlásoknak.

A vasárnapi vásárnappal azonban nem zárul le az őszi ruházati karnevál: szeptember 30-ig széles őszi-téli áruválasztékkal várják vásárlóikat a Komplett Kárász utcai üzletei. (x)

A szerelem és a féltékenység

Ahogy „nincsen rózsa tövis nélkül", valóban annyira hozzátartozik a szerelem érzéséhez a szenvedés, melynek egyik forrása a féltékenység. Ez a „tövis" fájdalmasan megszúrja a másikat, de megsebzi vele saját magát is, gyakran keserűvé torzítja az édes érzést.

Szerencsére nem feltétlen velejárója a szerelmes állapotnak a féltékenység — hiszen sok emberpár szerencsésen megússza enélkül —, de mégiscsak a szerelem lényegéből fakad. Az igazi szerelem jellemzője a kizárólagosság és felcserélhetetlenség érzése és kívánsága; az, hogy „csak ő kell és senki más", órá viszont teljes egészében igényt tart a partner, nem tud és nem akar osztozni mással.

Amíg az ember — főleg serdülőkorban, ifjúkorban — bizonytalan az érzéseiben, amikor egyik nap az egyik barát, másik nap a másik felé vonzódik jobban, amikor sokáig töpreng azon, melyiket is válassza — addig valószínűleg nem is igazi még a szerelem. A baj ott kezdődik, hogy míg a másiktól kezdettől megkívánja az ember a kizárólagosságot, a hűséget, addig saját magánál nem veszi olyan szigorúan, ha kedves pillantást vet másra is. Ez felszíthatja a partner féltékenységét, még ha a szó szoros értelmében igazi oka nincs is rá. Súlyosbíthatja a problémát a barátok ugratása, a barátnők aggodalmaskodása. Sokszor maga a társ viselkedik szándékosan úgy, hogy féltékenységet keltsen, lányok körében ez sajnos igen gyakori, így akarván felhívni magukra egy fiú figyelmét, vagy fokozni párjuk szerelmét. Ez így — hamis módon — egyáltalán nem biztos, hogy sikerrel jár, mindenesetre felébreszti a féltékenység „zöld szemű szörnyét".

Szélsőséges esetben a féltékenység kórossá fajulhat, betegséggé fokozódhat, leginkább férfiaknál. Sok lány és asszony szenved attól, hogy a partnere állandóan apró jeleket keres rajta, és a lakásban, és ezeket hűtlensége bizonyítékaiként magyarázza. A bizalmatlanság, gyanakvás hamarosan tönkreteszi a kapcsolatot. A féltékeny ember általában új kapcsolatában is gyanakvó és óvatos marad. Pedig bizalom nélkül nyomasztó a légkör, több lesz a kapcsolatban a kellemetlen óra, mint a kellemes perc.

A szerelem és a féltékenység olykor egyenes arányban áll egymással, máskor ellenkezőleg, fordított az arány. A kapcsolat elején általában az előbbi jellemző, tehát minél jobban szereti a párját, annál inkább fél az elvesztésétől. Ha bizonytalan, önmagát leértékelő, szorongó emberről van szó, még erősebben. Ahogy hűl az érzelem hőfoka, enyhül a féltés is. Más esetekben viszont fordítva, éppen a hűlő szerelem helyét foglalja el a puszta féltés.

Amíg szerelem lesz a világon — reméljük, örökké —, addig a féltékenység sem hal ki teljesen, és persze, a hűtlenség sem. A saját lelki egyensúly és a párkapcsolat harmóniája érdekében azonban mindkét félnek jobb lenne, ha mellőzni vagy legalább enyhíteni tudná a féltékenység érzését. Ennek belső feltétele a férfi vagy a nő kellő önbizalma és optimizmusa, külső feltétele pedig a partner ragaszkodása, hűsége, őszintesége, nyíltsága.

Pedagógusok klubja

A Deák Ferenc Gimnázium ad otthont a szeptember 25-én újra megalakuló *városi pedagógus klubnak*. Az első találkozáskor — hétfőn délután 5 órakor, a pályakezdők és a nyugdíjasok hagyományos köszöntése (15 óra 30 perc) után — a gimnázium aulájában közösen alakítják ki a hetente ugyanezen időpontban működő klub programját. Lehetőség nyílik kiállítások, filmek megtekintésére, alkotóművészeknek, a tudományos élet jeles képviselőinek meghívására, s természetesen kötetlen sport- és más szabadidős programok kialakítására is. (A jelzett időpontban a klub tagjainak rendelkezésére áll a gimnázium tornacsarnoka, kondicionáló terme, s nyitva tart a büfé is).

A szervezők — a városi tanács művelődési osztálya, a pedagógusok szakszervezete, a szegedi diákok és pedagógusok szövetsége és a Deák Ferenc Gimnázium igazgatósága — a pedagógusok minél szélesebb körét szeretnék megnyerni kezdeményezésüknek; hétfőn délután mindenkit szeretettel várnak.

Szedd és vidd

almavásár Zákányszéken, az Egyetértés Mg. Szakszövetkezet kijelölt almásaiban.

Szedhető: kiváló minőségű télialma jonatán és starking fajták.
Alma ára: 10 Ft/kg.
Gyülekezés mindennap 7-től 8 óráig, a szakszövetkezet központi irodájánál, Zákányszék, Felszabadulás tér 7.
Érdeklődni: a 81-611-es telefonszámon, Vass Dezső ágazatvezetőnél.

A Makói Építőipari Szövetkezet azonnali belépéssel felvesz

termelési osztályvezető
munkakörbe,
1 fő magasépítő mérnököt,

tervezői
munkakörbe
1 fő épületgépész-mérnököt.

Fizetés: megegyezés szerint a gyakorlati idő figyelembe vételével.
Jelentkezni lehet: Makó, Eötvös u. 21.

Az Újszegedi Szövőipari Vállalat ezúton értesíti volt munkatársait, hogy 1989. szeptember 27-én (szerda), 10 órakor választással egybekötött

nyugdíjas-találkozót

rendez, a vállalat kultúrtermében.

Minden kedves nyugdíjasunkat szeretettel várunk.

SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁG

Magas kereseti lehetőség a Hódgépnél!

A vállalat munkásfelvételt hirdet:
— CO_2 ívhegesztő,
— előkészítő lakatos,
— festő—fényező szakmunkás,
— autószerelő szakmunkás,
— asztalos szakmunkás
munkakörökben.

Bérezés: végzett munkától függően 30—80,— Ft/óra.

Jelentkezni lehet: Hódgép Vállalat
személyzeti és munkaügyi osztály
Hódmezővásárhely, Erzsébeti u. 5—7.

JÖN! JÖN!

OKTÓBER 2—7-ÉIG

ÉLIKER-HÉT

Engedményes vásárok
Árubemutatók
Kóstolók
Meglepetések

A HÉT MINDEN NAPJÁN ÉLIKER!

Találkozzunk mindennap!

Figyelje hirdetéseinket!

SZEGEDI ÉLELMISZERKISKERESKEDELMI VÁLLALAT ÉLIKER

JÖN! JÖN!